

17.02.2016

Odnaleziony raptularz Juliusza Słowackiego z podróży na Wschód jako romantyczne dzieło synkretyczne oraz źródło literackie i ikonograficzne do badań nad historią i kulturą XIX wieku

Instytucje: Wydział "Artes Liberales" UW (Instytucja kierująca)

Miejscowość: Warszawa

Uczestnicy: Maria Kalinowska , Zbigniew Przychodniak , Elżbieta Kiślak , Henryk Głębocki , Marek Troszyński , Urszula Makowska , Marcin Leszczyński , Jan Kieniewicz , Elżbieta Jastrzębowska , Ewa Łukaszyk , Adam Łukaszewicz , Ewa Janion , Przemysław Kaniecki

Dziedziny: Historia i teoria sztuki, sztuki plastyczne, kultura wizualna, Historia literatury oraz krytyka i interpretacja literacka, Kulturoznawstwo (w tym: współczesne studia kulturowe i antropologiczno-kulturowe), Studia edytorsko-filologiczne, słownikowo-encyklopedyczne, dokumentacyjno-bibliograficzne, Teoria literatury, historia myśli literaturoznawczej, metody i orientacje badań literacko-kulturowych, antropologia literatury, komparatystyka i translologia literacko-kulturowa

Grupy docelowe: Studenci, Doktoranci, Samodzielni Pracownicy Naukowi, Dydaktycy, Inni

Termin: 10.07.2015-9.07.2018

Notatnik z podróży na Wschód Juliusza Słowackiego, odnaleziony niedawno w Moskwie przez dra hab. Henryka Głębockiego, jest źródłem literackim i kulturowym o bezcennej wartości. W całości dotąd nigdy nie był wydany i nie został poddany eksploracji naukowej, zaś większość rysunków notatnika znamy tylko ze wzmianek poprzednich edytorów. Raptularz, o którym od ponad pół wieku pisano, że spłonął w czasie II wojny światowej, zawiera uznawane dotąd za utracone brulionowe rękopisy dzieł poety (poematu "Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu" i wierszy), rysunki, notatki, zapiski podróżne, fragmenty narracji diariuszowych z okresu podróży poety na Bliski Wschód (1836-1837). Odnalezienie autografu Słowackiego jest samo w sobie wydarzeniem o wielkiej wadze dla polskiego dziedzictwa narodowego, ma jednak także ogromne – stricte naukowe – znaczenie dla badań nad twórczością poety i szerzej – XIX wiekiem. Przed rokiem 1939 raptularz ten należał do Biblioteki ord. Krasińskich w Warszawie (nr inw. 5217) i jego losy nie są do końca znane, a ich odtworzenie również mieści się w planach badawczych zespołu.

Dzisiejsza wiedza historycznoliteracka oraz edytorsko-tekstologiczna pozwala na w pełni naukowe wykorzystanie raptularza jako wieloaspektowego dokumentu do badań z zakresu kilku dyscyplin naukowych. Notatnik ten może być traktowany (zgodnie ze współczesnymi tendencjami tekstologicznymi) jako dzieło synkretyczne i w tym sensie stanowi wyzwanie edytorsko-tekstologiczne dla badaczy-filologów.

Celem głównym projektu jest wielostronne naukowe zbadanie dokumentu i wykorzystanie go jako źródła historycznoliterackiego, historycznego, antropologicznego, biograficznego oraz edytorsko-tekstologicznego. Odnalezienie albumu stwarza możliwość nowego opisu podróży Słowackiego do Grecji i na Bliski Wschód w kontekstach politycznych, artystycznych i obyczajowych, a także zweryfikowania odczytań tekstów, których brudnopisy znajdują się w albumie.

Efektem prac zespołu ma być przygotowanie i zastosowanie oryginalnej koncepcji edycji i metody tekstologicznej służącej pełnemu, dokumentarno-krytycznemu opracowaniu rękopisu jako źródła wiedzy o kulturze i historii XIX wieku (wraz z pełnym aparatem krytycznym, komentarzami rzeczowymi oraz opracowaniem merytorycznym). Równie istotnym celem projektu jest wypracowanie nowej formuły prezentacji manuskryptów, łączącej standardy nowoczesnej edycji krytycznej z metodami krytyki genetycznej i możliwościami medium elektronicznych (edycje hybrydowe, edycje on-line). Wyniki prac zostaną opublikowane w dwóch częściach. Pierwszym etapem będzie opracowanie koncepcji udostępnienia albumu (w formach: książkowej i cyfrowej). Prace te pozostają w ścisłym związku z opracowaniami merytorycznymi, w których przygotowaniu weźmie udział cały zespół badaczy z różnych dziedzin. Tom drugi zawierać będzie wyniki konkretnych badań i opracowania zagadnień szczegółowych.

Dofinansowanie: Narodowe Centrum Nauki, decyzja nr 2014/15/B/HS2/01360

Kontakt: sekretarz grantu - dr Przemysław Kaniecki, pkaniecki@gmail.com

Słowa kluczowe: rękopis, Juliusz Słowacki, raptularz, dziennik, Egipt, romantyzm, Wschód, synkretyzm, Grecja, poemat dygresyjny, XIX wiek, podróż